

Šifra tekmovalca/-ke

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); sklopa A in B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut časa. Število točk, ki jih lahko dosežeš v tem delu, je 30.

Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

Šifra tekmovalca/-ke

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2023/2024

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); sklopa A in B

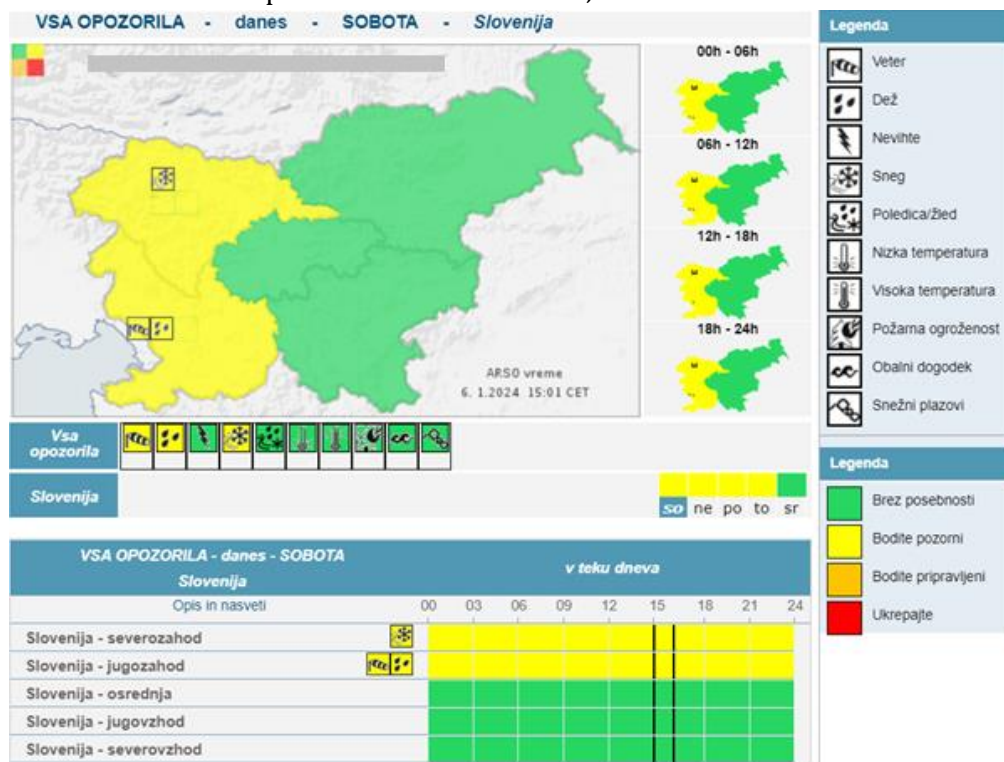
SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		10	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	2	
	13.	2	
	14.	1	
	15.	2	
	16.	1	
	17.	2	
	18.	1	
	19.	1	
	20.	1	
	21.	2	
	22.	1	
	23.	1	
	24.	2	
SKUPNO ŠTEVILO TOČK		20	

SKLOP A

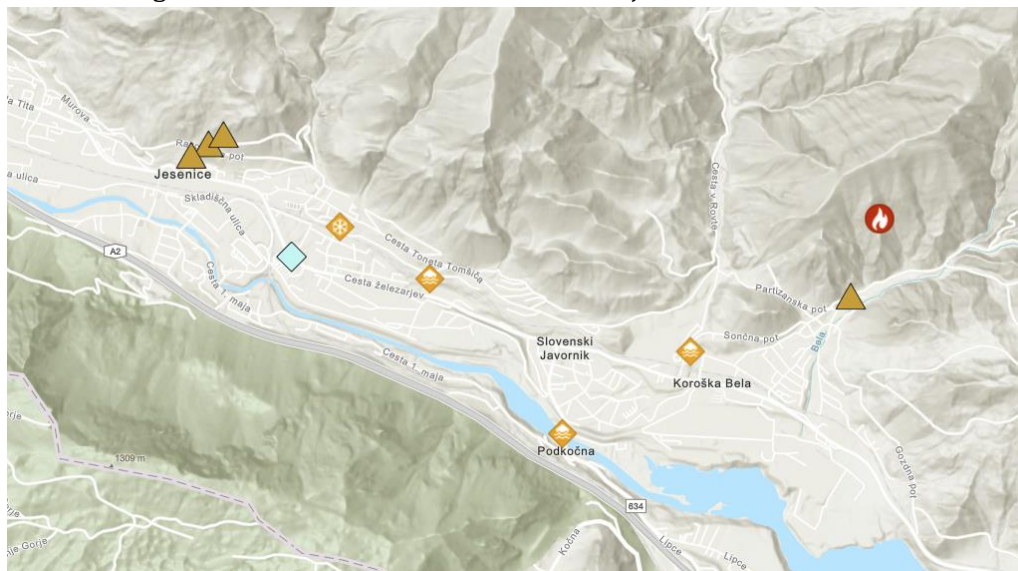
Pri nalogah od 1 do 10 v sklopu A izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec. PRILOGE (slike 1–5) pripadajo nalogam v sklopu A.

Slika 1: Vremensko opozorilo izdano za soboto, 6. 1. 2024

Vir: ARSO. <https://meteo.arso.gov.si/met/sl/warning/overview/> (citirano 6. 1. 2024).

Slika 2: Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji

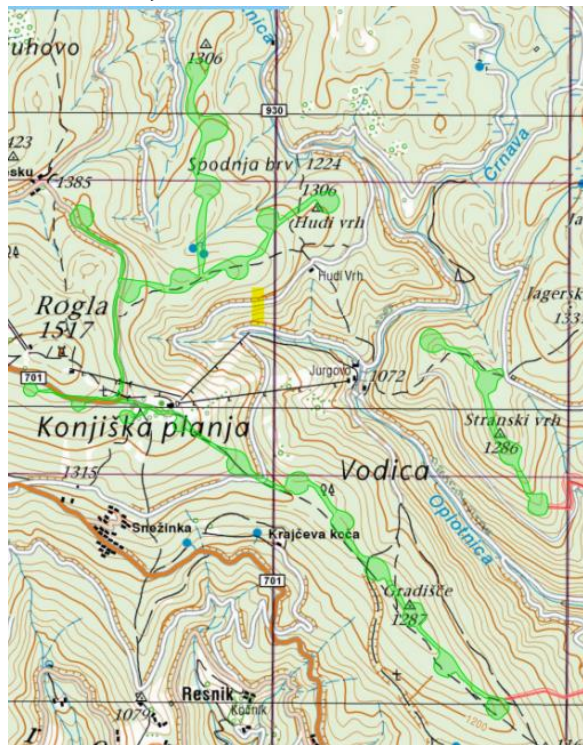
Vir: ZRC SAZU. Geografski atlas naravnih nesreč v Sloveniji. <https://experience.arcgis.com> (citirano 21. 11. 2023).

Slika 3: Zemljevid Južne Amerike

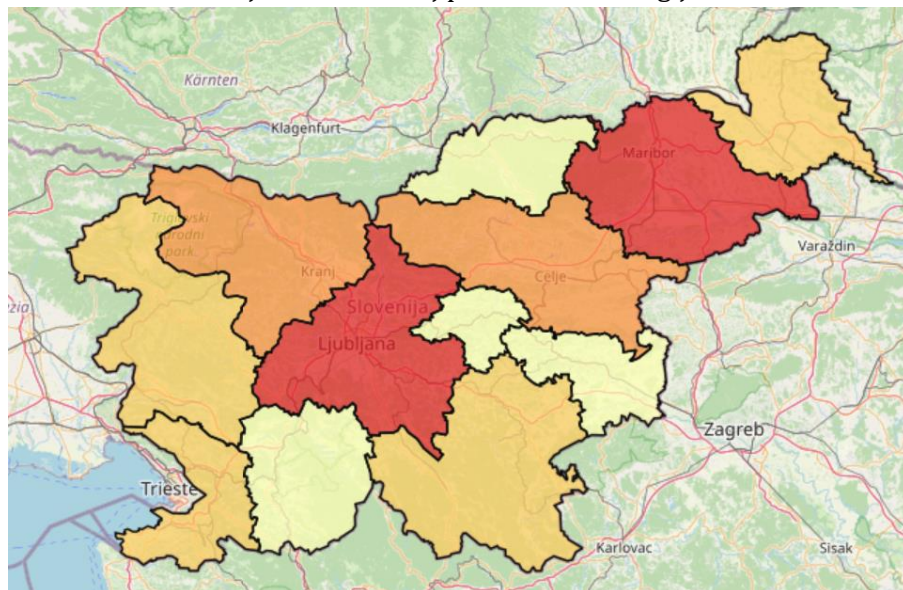
Vir: Mapswire. <http://mapswire.com/> (citirano 19. 12. 2023).

Slika 4: Projekt Slovenska Bistrica

Vir: Projekt Slovenska Bistrica. <http://tinyurl.com/yckrvhnb> (citirano, 17. 11. 2023).

Slika 5: Število naseljenih stanovanj po statističnih regijah v letu 2021

Legenda

24.999 ali manj
25.000 – 49.999
50.000 – 99.999
100.000 ali več

Vir: SURS. <https://gis.stat.si/> (citirano 19. 12. 2023).

1. **Ob različnih vremenskih situacijah lahko Agencija Republike Slovenije za okolje izda različna vremenska opozorila. S pomočjo slike 1 izberi vremensko opozorilo, zapisano v besedi, ki pravilno opisuje dogajanje na sliki.**
 - a) Za soboto, 6. 1. 2024, v dopoldanskem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo, naj bodo pozorni. Za severovzhodni del Slovenije je napovedano sneženje, za jugovzhodni del Slovenije pa veter in dež. Za zahodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - b) Za soboto, 6. 1. 2024, je bilo za 24 ur izdano opozorilo »bodite pozorni« za zahodni del Slovenije. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje, za jugozahodni del Slovenije pa veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - c) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo naj bodo pozorni. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje, možni so tudi snežni plazovi. Za jugozahodni del Slovenije sta napovedana močan veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - d) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo na ukrepanje. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje s poledico, za jugozahodni del Slovenije pa veter in dež. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
 - e) Za soboto, 6. 1. 2024, v popoldanskem in večernem času za zahodni del Slovenije ljudi opozarjajo na ukrepanje. Za severozahodni del Slovenije je napovedano sneženje s poledico, možni so tudi snežni plazovi. Za jugozahodni del Slovenije sta napovedana močan veter in dež. Pojavljajo se lahko tudi nevihte. Za vzhodni del Slovenije opozoril ni oziroma ni vremenskih posebnosti.
2. **Katero vrsto naravne nesreče prikazuje trikotni znak ▲ na sliki 2? Obkroži pravilni odgovor.**
 - a) Gozdni požar.
 - b) Poplava.
 - c) Obilno sneženje.
 - d) Zemeljski plaz.
 - e) Visoka plima.
3. **S pomočjo slike 3 obkroži črko pred reko, ki je s številko 1 označena na zemljevidu.**
 - a) Misisipi.
 - b) Amazonka.
 - c) Paragvaj.
 - d) Kongo.
 - e) Rio Grande.
4. **Na sliki 4 je z zeleno barvo prikazana trasa na Pohorju, kjer se v prihodnosti načrtuje gradnja novih sistemov za oskrbovanje slovenskega prebivalstva. Kateri novi sistemi oskrbovanja so v načrtu? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.**
 - a) Vodovodni sistem.
 - b) Vetrne elektrarne.
 - c) Plinovod.
 - d) Kanalizacija.
 - e) Naftovod.
5. **Oglej si sliko 5 in obkroži pravilno trditev, ki se nanaša na število stanovanj po statističnih regijah v letu 2021.**
 - a) V Goriški statistični regiji je več naseljenih stanovanj kot v Obalno-kraški statistični regiji.
 - b) Savinjska statistična regija ima največ naseljenih stanovanj.
 - c) Podravska statistična regija ima manj naseljenih stanovanj kot Zasavska statistična regija.
 - d) V Jugovzhodni statistični regiji je več naseljenih stanovanj kot v Osrednjeslovenski statistični regiji.
 - e) Pomurska statistična regija ima več naseljenih stanovanj kot Koroška statistična regija.

Slika 6: Rastlinstvo

Vir: Eucbeniki. <https://eucbeniki.sio.si/geo8> (citirano 21. 11. 2023).

6. Na sliki 6 je prikazano rastlinstvo, ki raste v določenih podnebnih ob izlivih rek in v zalivih. Obkroži črko pred območjem, kjer se pojavlja v največji meri.
- Ob obalah Južne Evrope.
 - Ob obalah Srednje Amerike.
 - Ob jugozahodni obali Avstralije.
 - Ob zahodni obali vzdolž Andov.
 - Ob izlivu reke Labe.
7. Splošni zemljevid Japonske se je novembra 2023 nekoliko spremenil. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom, ki je botroval tej spremembi.
- Zaradi konflikta z Južno Korejo se je spremenila državna meja.
 - Zaradi poplav se je porušil jez.
 - Zaradi izbruha podvodnega ognjenika je nastal nov otok.
 - Zaradi močnega vetra se je povečal učinek dezertifikacije.
 - Zaradi dviga gladine morja je izginilo glavno mednarodno letališče Haneda v Tokiju.
8. V dolini Vrata pri Aljaževem domu (1015 m) je bila na dan 21. 11. 2023 ob 8. uri izmerjena temperatura 4 °C. Približno kolikšna je bila temperatura zraka na vrhu Triglava, če veš, da se v povprečju temperatura zraka na vsakih 100 metrov zniža za 0,7 °C?
- Med -4,5 °C in -6,8 °C.
 - Med -7,8 °C in -9,4 °C.
 - Med -2,1 °C in -4,5 °C.
 - Med -5,3 °C in -6,2 °C.
 - Med -10,2 °C in -12 °C.
9. Slika 7 prikazuje ginko, ki ga opredeljujemo kot živi fosil. Obkroži pravilno trditev.
- Živi fosili so danes živeče vrste organizmov, ki živijo izključno na dnu oceanskih jarkov.
 - Živi fosili so danes živeče vrste organizmov, ki so po telesni zgradbi zelo podobne vrstam, poznanim samo po fosilnih ostankih, hkrati pa nimajo drugih še živečih sorodnikov.
 - Živi fosili so ohranjeni ostanki, odtisi ali sledi rastlin in živali ter drugih organizmov iz geološke preteklosti.
 - Živi fosili so danes živeči organizmi, ki jih najdemo izključno na območju izbruhov ognjenikov.
 - Živi fosili so okamnine, ostanek, odtis rastlin in živali ter drugih organizmov ohranjeni v sedimentnih kamninah.
10. 26. novembra praznujemo svetovni dan trajnostnega prometa. Obkroži trditev, ki razkriva, da se Slovenija v prometu približuje modelu trajnostnosti.
- Povprečna razdalja na posamezni poti s kolesom se je povečala za 1,6 km na skoraj 6 km.
 - Med uporabniki sopotništva se je pogostost uporabe tega zmanjšala za 16 %.
 - Od leta 2010 se je število potnikov v medkrajevnem prometu zmanjšalo za 15 %, v mestnem pa za petino.
 - Med prebivalci, ki na poti v šolo niso uporabili javnega prometa, jih je 38 % kot razlog za svojo odločitev navedlo, da bi za takšno pot porabili preveč časa.
 - Od leta 2001 se je število potniških vagonov zmanjšalo za 7 % in število sedežev za desetino ali za okoli 2.800.

Slika 7: Ginko

Vir: Wikipedia. <https://sl.wikipedia.org/> (citirano 10. 1. 2024).

11. Ime Etiopija izhaja iz grškega poimenovanja staroselcev Aithiops. Grško poimenovanje, ki v prevodu pomeni »ožgan videz«, naj bi se nanašalo na temno kožo tamkajšnjega prebivalstva. Na spodnjo črto zapiši staro udomačeno ime za Etiopijo. (1 točka)

12. Etiopija je država na vzhodnem delu Afrike. Leži na Somalskem polotoku, ki mu z drugo besedo rečemo tudi Afriški rog. S pomočjo zemljevida na sliki 8 imenuj države, ki so označene s številkami 1, 2, 3 in 4. (2 točki)

Slika 8: Zemljevid dela Afrike

Vir: Afrika. <https://eucbeniki.sio.si/geo8> (citirano 10. 1. 2024).

DRŽAVA 1:

DRŽAVA 3:

DRŽAVA 2:

DRŽAVA 4:

13. Imenuj endemično živalsko vrsto na sliki 9. V nasprotju z drugima dvema endemičnima živalskima vrstama v narodnem parku Simien se njeno število povečuje. Zakaj? Odgovora zapiši na črti. (2 točki)

Vrsta: _____

Vzrok: _____

Slika 9: Etiopska opica iz gorovja Simien

Vir: Geršič, M., 2016. Naravna dediščina Etiopije. Geografski obzornik, 63, 1, str. 4—16.

14. Oglej si sliko 10, kjer so ženske pripadnice ljudstva Afari, ki živi v pokrajini Danakil v Etiopiji, ter državah Džibuti in Eritreja. Kaj omogoča ljudstvu, da se na območju parka Simien ukvarjajo s pridobivanjem soli iz jezer? (1 točka)

Slika 10: Ljudstvo Afari

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano, 5. 1. 2024).

15. Oglej si slike 11 in 12 ter reši nalogi.

(2 točki)

Slika 11: Erta Ale

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 22. 1. 2024).

Slika 12: Zemljevid Etiopije

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 22. 1. 2024).

a) Pojasni, po čem so znana žrela na vrhu Erta Ale.

b) Na sliki 12 je na zemljevidu označeno mesto ognjenika z ustreznim kartografskim znakom ▲. Na črto zapiši imeni dveh tektonskih jarkov, ki se na tem mestu stikata.

_____ in _____.

16. Kakšno povezavo ima naslov pesmi skupine Beatles »Lucy in the Sky with Diamonds« (na sliki 13) z depresijo Danakil?

(1 točka)

Slika 13: Lucy in the Sky with Diamonds

Vir: Wikipedia. <https://en.wikipedia.org/> (citirano 22. 1. 2024).

17. Z dvema različnima primeroma utemelji, zakaj ima Švicarski narodni park najstrožji režim varovanja narave. (2 točki)

Vzrok 1:

Vzrok 2:

18. Med kateri tip krasa uvrščamo Guilinski kras? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom. (1 točka)

- a) Obmorski kras.
- b) Izolirni kras.
- c) Tropski in subtropski kras.
- d) Kras zmerno toplega polsušnega podnebja.
- e) Visokogorski kras.

19. Pojasni, kako lahko območje Nature 2000 predstavlja priložnost za gospodarski razvoj. (1 točka)

20. Za razvoj turizma na zavarovanih območjih je bistvenega pomena učinkovito upravljanje in spremljanje turističnega obiska. Turistični obisk na zavarovanih območjih lahko spremljamo s pomočjo različnih orodij. Eno izmed takšnih orodij je tudi bioakustika. Obkroži črko pred odgovorom, ki pravilno pojasnjuje izraz *bioakustika*.

(1 točka)

- a) Informacija o gibanju obiskovalcev na zavarovanem območju.
- b) Zbiranje informacij o številu, pretoku in obnašanju obiskovalcev znotraj območja.
- c) Štetje avtomobilov, ki prečkajo vnaprej določene »kontrolne točke«.
- d) »Sledenje« obiskovalcem v parku.
- e) Proizvajanje in spremljanje zvoka pri živalih in ljudeh ter zaznavanje njihove prisotnosti.

21. Navedi dva vzroka, zakaj bodo naravna okolja in zavarovana območja v prihodnje še bolj izpostavljena bremenu turizma ter bodo turistične in rekreacijske dejavnosti v prihodnje narasle?

(2 točki)

Vzrok 1:

Vzrok 2:

22. Čemu so namenjene ekoremediacije? Obkroži 3 pravilne odgovore.

(1 točka)

- a) Zmanjševanju ali preprečitvi obremenitev okolja.
- b) Obnovi industrijskih obratov.
- c) Ponovni vzpostavitvi ekološkega ravnovesja v obstoječih ekosistemih.
- d) Vzpostavitvi urbanih območij.
- e) Trajnostni rabi naravnih virov.

23. Na sliki 14 je prikazan primer ekoremediacije oz. mehke tehnologije za doseganje ciljev varstva narave in trajnostnega razvoja. Imenuj ta primer.

(1 točka)

Slika 14: Primer ekoremediacije

Vir: Vovk Korže, A., Sajovic, A., 2009. Območja Nature 2000 kot razvojna priložnost v času gospodarske krize. Geografski obzornik, 56, 4, str. 21—25. (citirano 22. 12. 2023).

24. Navedi tri funkcije, ki jih opravlja na sliki 14 prikazan primer ekoremediacije.

(2 točki)
